

Vilken roll har Arktiska rådet i skyddande av Arktis?

En kritisk diskursanalys med globalisering i fokus

Abstract

The aim of this study is to investigate the Arctic Council and its commitments. Basic elements of that contains of which values it represents in the council's practices of work. This explicitly by examine the possibilities to protect the Arctic. The study starts with a review of applied theories, containing of the discourse developed by Norman Fairclough, *Cultural political economy* and its foundations that is being taken into account in a contextual matter. This is taken in approach of globalization. The methodology of the thesis includes Norman Fairclough's critical discourse analysis, or common referred as CDA, and supplemented with a method for transcription.

Through the critical discourse analysis, five publications were used. The specific intention is divided by the Arctic Council's declarations, document of vision and a video that explain the council's practices itself. The common producer of these documents is the Arctic Council.

The critical discourse analysis found three major different discourses in connection with the reading of the publications. These are: *globalism*, the relation of 'actor' and 'objects' and security. During the progression of the study, it could be found that it's a matter of *instituionalism* are apparent, due to its ambition of become a "policy-maker".

Nyckelord: värden, Arktis, miljö, globalisering, säkerhet

Antal ord: 9874

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.1	Inledning.....	1
1.2	Syfte och frågeställning.....	2
2	Teori	3
2.1	Globalisering: cultural political economy	3
2.2	Kritisk diskursanalys	5
2.3	Begrepp	6
2.3.1	Globalisering och globalism/globalist discourse of globalization	6
2.3.2	Kunskapsbaserad ekonomi/knowledge based economy (KBE).....	7
2.3.3	Kulturrelativism	8
3	Metod	9
3.1	Kritisk diskursanalys som metod	9
3.1.1	Diskursiv praktik	9
3.1.2	Text.....	10
3.1.3	Social praktik.....	11
3.2	Transkription	11
3.3	Material	12
3.4	Avgränsning	12
4	Kritisk diskursanalys av Arktiska rådets publikationer	14
4.1	Text och diskursiv praktik.....	14
4.1.1	Arktiska rådet och globalisering	15
4.1.2	Arktiska rådet som miljöaktör	17
4.1.3	Arktis röster: ursprungsbefolkningar och observatörer.....	18
4.1.4	Arktiska rådet som fredsaktör	20
4.2	Social praktik.....	21
5	Avslutande diskussion	24
6	Referenser	26
	Bilaga 1 – transkribering av videon ”What is the Arctic Council? (English version)”	28

1 Introduktion

1.1 Inledning

Vår tids största ödesfråga, klimatet står idag på dagordningen, jämte de andra miljöfrågorna. Hur dessa ska lösas har alltid varit och kommer alltid vara en nöt att knäcka, med många röster att lyssna till och beakta. Där kommer Arktiska rådet in, med sin samlande funktion.

Arktiska rådet grundades 1996 i Ottawa, Kanada med syftet, på ett mellanstatligt plan samarbeta, koordinera och interagera mellan dess stater tillsammans med ursprungsbefolkning och andra invånare, för att diskutera gemensamma frågor gällande hållbar utveckling och miljöskydd i Arktis. Rådet har sedan grundandet åtta stycken medlemsstater bestående av Kanada, USA, Finland, Island, Ryssland, Norge, Danmark och Sverige. (The Arctic Council 2011a) Utöver medlemsstaterna finns det även permanenta deltagare, bestående av Arctic Athabaskan Council (AAC), Aleut International Association (AIA), Gwich'in Council International (GCI), Inuit Circumpolar Council (ICC), Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON) och Saami Council (SC). Dessa stöts i sin tur av Indigenous Peoples Secretariat. (The Arctic Council 2011b)

Observatörer har rätt att delta om observatörsstatus har delgivits. Observatörer som får delta i olika instanser består av icke-arktiska staterna Frankrike, Tyskland, Nederländerna, Polen, Spanien, Storbritannien, Kina, Italien, Japan, Sydkorea, Singapore och Indien. Nio mellanstatliga och interparlamentariska organisationer deltar även som observatörer: International Federation of Red Cross & Red Crescent Societies (IFRC), International Union for the Conservation of Nature (IUCN), Nordic Council of Ministers (MCN), Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO), North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO), Standing Committee of the Parliamentarians of the Arctic Region (SCPAR), United Nations Economic Commission for Europe (UN-ECE), United Nations Development Program (UNDP) och United Nations Environment Program (UNEP). Elva stycken Non-governmental organizations är därtill observatörer, vilka består av: Advisory Committee on Protection of the Seas (ACOPS), Arctic Institute of North America (AINA), Association of World Reindeer Herders (AWRH), Circumpolar Conservation Union (CCU), International Arctic Science Committee (IASC), International Arctic Social

Sciences Association (IASSA), International Union for Circumpolar Health (IUCH), International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA), Northern Forum (NF), University of the Arctic (UArctic) och World Wide Fund for Nature-Global Arctic Program (WWF). (The Arctic Council 2015b)

Med andra ord så har därmed Arktiska rådet varit med och drivit på ett tag för att göra skillnad och påverka i någon riktning för Arktis levnad. Det går idag att urskilja att oljelobbyister mobiliserar i de övre skikten av samhället och att detta medför stor inverkan på ekonomin och planeten. Därmed skapas det frågetecken kring hur Arktiska rådet förhåller sig till detta. Samtidigt sker detta i en takt där klimatförändringar och planetens miljarder med invånare får känna på effekterna av deras handlande. Kraftiga issmältningar sker i detta nu, runtom i världen.

Den 5:e maj släppte Riksrevisionen (Riksrevisionen 2015) ett pressmeddelande att "Arktiska rådet står inför stora utmaningar" och nämner därmed vikten av att rådet kommer till att effektiviseringar av dess organisation sker, samt att en uppföljning av rekommendationer gentemot medlemsländerna följs upp. Detta för att se om implementering sker eller om det tas i beaktande. Effektiviteten av rekommendationerna har sin kärnfråga i denna uppsats och en kritisk granskning förs även. Hur Arktiska rådet sedan anpassar sin retorik och handlar utefter dessa premisser, förefaller sig som ett stoff att gräva sig vidare i.

1.2 Syfte och frågeställning

Det centrala syftet följer av att producera en kandidatuppsats i statsvetenskap. Syftet följer därav att ge en förklaring över hur hegemonin ser ut inom Arktiska rådet i kontrast till andra värden i form av miljö, ursprungsbefolkning, fred, osv. Även hur det upprätthåller anseendet, om det finns speciella värden som tillskrivs i kontexten. Till hjälp används därför kritisk diskursanalys/critical discourse analysis (CDA), metod och även analysram utvecklad av Norman Fairclough och nära medarbetare, samt ger en kritisk hållning gentemot detta. Kontrasterna tillges i hur det är konstituerat respektive konstitueras och vilka värden som reproduceras rent strategiskt. Legitimiteten står centralt i fokus för detta. Då kunskap om diskursanalyser behöver tillskansas längs med hela processen, fokuseras det också kring den utvecklingen, vilket föranleder till följande frågeställningar:

- Vilka värden representerar Arktiska rådet i dess aktiviteter och strategier för att skydda Arktis?
- Hur går det att förstå Arktiska rådet utifrån i termer av globalisering?

2 Teori

Som av bakgrunden innebär följer det av att använda och applicera en tillämpbar teori som komplement för diskursanalysen. För att ge en så vid bild som möjligt och för att rikta kritik mot de föreställningar som råder i samband med Arktiska rådets agerande ur bl.a. ekonomiska, sociala, ekologiska och kulturella aspekter används därmed en tillämpbar diskurs i form av teori. Den benämns i termer av *cultural political economy* och är framtagen av Norman Fairclough. Det riktas i denna teori kring globalisering, vilket förefaller vara ändamålet för uppsatsen att undersöka. Fokus riktas därmed kring värden av social rättvisa, klimat, resursfördelning och såklart av planetens invånarens mående gentemot detta. Detta förefaller sig som något att Fairclough använder sig av i sina analysmetoder för kritisk diskursanalys. Av den anledningen har det sin relevans i att användas i uppsatsen.

2.1 Globalisering: cultural political economy

Cultural political economy. Begreppet ”political economy” bygger det på att det skiljer sig från klassisk ekonomi genom att belysa att ekonomiska system och ekonomiska skillnader är politiskt betingade och även underliggande. Detta genom att dessa är beroende och att politiska former och system hänger ihop med dem. Vidare så förutsätter ”cultural political economy” att ekonomiska och politiska ”objekt” befattas som socialt konstruerade. ”Objekten” innefattar ekonomiska system, ekonomiska organisationer, arbetsfördelning, staten, former för styrning och kontroll osv. Det ”subjektiva” finns vid sidan om i konstruktionen av ”objekt” såsom att de är socialt konstruerade inte enbart via ”objekt”, utan som sociala sådana, kopplade till dem, i form av ”samarbetskonstruktioner” av subjekt och objekt. Den kulturella dimensionen beaktas även i kontexten medelst med att ekonomiska och politiska ”objekt” är kulturellt betingade genom att ekonomiska system eller former inom staten har ett beroendeförhållande gentemot särskilda uttryck, narrativ, värden, attityder, identiteter och så vidare. Den sociala konstruktionen förutsätter delvis diskurs, genom att ”objekt” och ”subjekt” konstrueras från de *effekter*, vilka bringas genom diskurs. (Fairclough 2006, s. 27)

Vidare, så innefattar även begreppet *globalisering* så består det att se dess tendenser om vad som händer när det utsätts för vad det representeras av. Uttryck med att vara väldigt komplexa, diversifierade och ojämna. Även gällande multidimensionellt sett, ur ekonomisk, politisk, socialt, kulturellt, ekologiskt osv.

Komplexiteten kan inte fullt ut rubbas av mänsklig påverkan, men oavsett det försöker vissa människor ändå göra det för att åstadkomma social skillnad. Detta genom att utveckla strategier gällande reglerande och för att få kontroll över delarna i processen. Om så lyckas kan globaliseringen styras. Strategierna är av ytterst diskursiv karaktär där diskurser inkluderas med att ha berättelser om vad som hänt tidigare (ex. varför tidigare system har misslyckats), och även ha alternativ för framtidsutsikter samt möjliga ekonomiska utsikter (socialt, politiskt, kulturellt) vilka kan lösa de problem som finns. Således spelar det ingen roll att *globalism* har ett generellt fokus kring ekonomi, då villkoren och vad som omger icke-ekonomiska faktorer i ekonomiska system, objekt och processer har innebörden av strategier för att uppnå skillnad ur social och kulturell aspekt. (Fairclough 2006, s. 28)

En ytterligare del av begreppet rör *institutionalism*. Olika former av desorientering och kris har genom tiderna existerat. Detta har skapat diskurser kring alternativ organisering av ekonomi, stat och samhälle. Exempel på paradigm som existerat är s.k. "Fordism" (post WWII) och synen på den "Keynesianistiska" välfärdsstaten (namngivet efter ekonomen John Maynard Keynes). Det har i sin tur lett i mån av att öppnat upp för *neoliberalism* och *globalism*. Den centrala frågan inom *cultural political economy* härrör variationen, urvalet och kvarhållandet av diskurser, vilka som många cirkulerar när kriser uppstår, hur de kvarhålls/institutionaliseras och vad de sammantaget har för konstitutiva effekter på faktiska processer rörande ekonomi, politik och i det sociala. De alternativa diskurser har därmed mindre betydelse, då det för social (re)konstruktion fordrar mekanismer och processer av urval och upprätthållande har bidragande faktorer. (Fairclough 2006, s. 28)

Nästa del behandlar *operationalisering*. Hur faktiska processer och tendenser för globalisering yttrar sig är en fråga för "operationalisering" att besvara. Det uttrycker den dialektala karaktären för relationer inom och mellan diskurs och sådant som har med dess beståndsdelar eller socialt betingade händelser att göra. Diskurser operationaliseras genom att ha i förhållande kring agerandet och interagerande dem emellan, vilka har delvis diskursiv natur för att innehålla olika genrer. Exempel på detta i form av arbete, kontroll, styrning eller att utföra politik med varandet, sociala och personliga identiteter (som har diskursiv natur, specifikt kring kommunikativ eller diskursiv aspekt i förhållande till dess kroppsliga/förkroppsligande). Yrken som kan inkluderas utefter identiteter: arbetare, entreprenörer, företagsledare, politiker, lärare, vilka blir fysiskt materialiserade inom teknologi, infrastruktur, arkitekter osv. Vikten bör ur diskursiv analytiskt perspektiv för att uppnå operationaliserad strategi att en ny form av diskurs formas, exempelvis att nya strukturer skapar diskurser, genrer och även stilarter. Det bör tilläggas (inte minst angående *globalism* och *neoliberal globalisering*) att dominansen inom hegemonin inte kan ha en fullständig fulländad operationaliserad strategi, då existerande processer når över lyckade konstruktioner av dem och om det ständigt finns alternativa motstrategier och diskurser framstår verkligheten som en motsägelse. (Fairclough 2006, s. 28f)

2.2 Kritisk diskursanalys

*Olika positioner ger sina förslag och försöker också i viss mån att erövra begreppen "diskurs" och "diskursanalys" med just sina definitioner. Men för ögonblicket kan vi säga att en diskurs är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen). Så förklaras det i Marianne Winther Jørgensen & Louise Phillips bok *Diskursanalys som teori och metod* (2000), i vad den övergripande definitionen vad diskurs innebär. Vidare frågor kommer därmed för hur diskursanalyser tillämpas och förklaras.*

Inledningsvis anses diskurs i den sociala världen enligt Fairclough som både *konstituerande* och samtidigt *konstituerad*. Olika dimensioner av sociala strukturer, sådana som rör objekt, subjekt och koncept formas av diskurser gällande normer, konventioner, relationer, identiteter och institutioner, vilka alla uppbärs av detta. Diskurser hjälper till med uppbyggnaden av världen, i dess mening. Diskurs anses i termer vara med hänsyn till språk som en form av social praktik snarare än något individuellt eller som speglar situationer. (Fairclough 1992, s. 63f)

I den sociala världen kan familjen stå som exempel i detta sammanhang, vilket Fairclough tar upp. Relationerna i en familj, i olika typer av föräldrar och barn skapas som socialt tillgängliga rent individuellt utifrån dessa positioner, de naturliga delarna kring familjen i sig, hemmet i form av olika diskurser på ett kumulativt plan. Samtliga är varierande uttryck för processerna kring tal- och skriftspråk. (Fairclough 1992, s. 65) Det är med andra ord relationerna och praktikerna som uttrycker diskurser.

För att förstå vidare vad som kännetecknar den kritiska diskursanalysen enligt Fairclough, behöver det därför förklaras vidare i definitionen. Faircloughs CDA kan definieras i stora drag med tillämpning av tre dimensioner, vilka följer steg i en box för var de är kärnan i detta.

Detta beskrivs enligt följande:

Text. Textens egenskaper spelar roll. Tal, skrift, bild eller blandning av språkligt och visuellt. Formella drag hos texten, såsom vokabulär, grammatik, sammanhang mellan satser, vilka rent lingvistiskt konstruerar diskurser och genrer.

Diskursiv praktik. Produktions- och konsumtionsprocesser vilka är bundna med texten. Redan existerande diskurser och genrer spelar roll för att koppla ihop textskapandet med textmottagaren, för tolkning och konsumtion av den.

Social praktik. Den kommunikativa händelsen som del av social praktik. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 74f)

Diskurs kan förstås på två olika sätt. Den är både konstituerande och konstituerad, samt även att sättet att tala har sin betydelse i kontexten och att det är upplevelserna som för detta. Andra typer av diskurser skiljer det sig ifrån. Lingvistiska moment tillhör uteslutande denna typ av diskurs. Sociala identiteter, sociala relationer och kunskaps- och betydelsystem bidrar diskursen till att konstruera och även det kan delas in i, rent lingvistiskt (gällande språkbruket) i *den kommunikativa händelsen* (specifikt språkbruk varvid det används, ex. en

film), *diskursordningen* (sammanlagda användningen av olika diskurstyper i det sociala). Det bör även belysas att de olika genrerna spelar roll, och att diskurser i det här sammanhanget fungerar i att språkbruket konstituerar sociala praktiker. Det kan röra sig om olika genrer av intervjuer, nyheter eller att det finns olika diskursordningar. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 72f)

Fairclough uttrycker om transdisciplinaritet – dialog mellan discipliner, teorier och analysramar (Fairclough, s. 4). Detta handlar med andra ord om att inom kritisk diskursanalys är det gränsöverskridande mellan olika vetenskapdiscipliner, vilket således framhålls som det centrala inom detta.

Semiotik, *multimodal analys* – semiotiska ”modes” (inkluderat språk, visuella bilder, kroppsspråk, musik och ljudeffekter), med dess artikulation. (Fairclough, s. 7)

Diskurs innefattas vidare av en ideologisk dimension. Politiska praktiker formar maktrelationer sinsemellan kollektiva delar såsom klasser, block, samhällen. Utifrån detta uppbyggs den ideologiska dimensionen i världen utifrån diskurser. (Fairclough 1992, s. 67) Parallellt med den foucaultska föreställningen går att dras i och med att makt anses som en relation mellan subjekt och agenter, en *produktiv* sådan. Sociala grupper har företräde i analysen. Den sociala världen, med sociala relationer, ojämlika maktförhållanden för att bidra till social förändring. Detta med grund för att åstadkomma mer jämlika maktförhållanden i samhället som kontext. Fairclough står därmed på de undertryckta samhällsgruppernas sida för att förändra deras situation. Sammantaget går det därför att se kritisk diskursanalys som *kritisk*. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 69f)

2.3 Begrepp

2.3.1 Globalisering och globalism/globalist discourse of globalization

Så kallad ”globalism” bygger på en diskurs inom globalisering. Den har drag vilka är reduktiva för *neoliberal* ekonomisk strategi, innehållandes processer för att leda globalisering i den riktningen. Marknaden sätts i första rummet, genom:

...the most effective form of capitalist economy is one based upon 'liberalized' markets, where trade and the movement and investment of capital, prices, employment and so forth are subject only to market forces, without the 'interference' of state regulation.” (Fairclough 2006, s. 40).

Vidare så förutsätts det, enligt *neoliberalismen*, att ingen kan styra globalisering, utan innehåller vissa ”fakta” om den socioekonomiska situationen efter andra världskriget att marknader är självstyrande. Detta baserat på det ofta förekommande uttrycket om ”osynliga handen”. Alla kan därmed enligt,

neoliberalismen, dra nytta av detta och att kraftfulla, demokratiska stater gynnas, som också förutsätter ett krig om terrorn. (Fairclough 2006, ibid)

Valet av detta begrepp utgår ifrån att framstår som märkbart träffande ur dagens kontext. Alla världens nationer befinner sig i denna situation av globalisering utifrån föreställningen om självständiga nationalstater med marknaden som lösning. Arktiska rådet består av tillsammans 8 nationalstater där det beslutas tillsammans genom dess utrikesministrar i vilken riktning det har för ambitioner att påverka utvecklingen. Således ger det utrymme för förståelse kring nationalstatens idé. Begreppet kan därmed ses som en form av ideologi, vilken formar åsikterna i detta.

2.3.2 Kunskapsbaserad ekonomi/knowledge based economy (KBE)

Knowledge based economy eller *kunskapsbaserad ekonomi* har utvecklats genom strategin inom *globalism*. Historien har kantats av olika former av kapitalistisk ekonomi som har skiftat till en kunskapsbaserad ekonomi, genom 1800-tal till sent 1900-tal. Det bygger på att ”kunskap” står i centrum, över andra produktionsfaktorer. Vidare ses det som en strategi för att påverka ekonomin, och som ett medel inom ”global ekonomi”, utöver att i sig själv vara en så kallad ”nodal” diskurs, som korrelerar med andra diskurser som rör ”expertsystem”, ”e-handel”, ”intellektuellt kapital”, ”humankapital”, ”kunskapsarbetare”, ”intellektuell tillgång” och ”livslångt lärande” osv. Ett exempel som tillämpat denna begreppsliga diskurs är Europeiska Unionen av att enligt *Lisbon Strategy*, som fastställdes för perioden 2000-2010:

To become the most dynamic and competitive knowledge-based economy in the world, capable of sustainable economic growth with more and better jobs and greater social cohesion” (European Parliament 2000).

Dock utmynnas det en något *neoliberal* och globaliserad påverkan på EU på senare tid. (Fairclough 2006, s. 47f) Valet av denna begreppsliga diskurs motiveras av att Arktiska rådet, liksom EU, eller för den delen USA, är olika former av sammanslutningar av stater. USA skiljer sig dock med att ha inomstatliga, delstater, medan övriga har nationalstater. För att förstå nationalstaternas agerande i Arktiska rådet, och implicit även det i sig självt förekommer det kunskapsutbyte. Vikten av detta läggs därmed fram i kontexten. Samtidigt finns relevansen i att ha en jämförelse med *neoliberalism*, *globalism* och dess tillhörande diskurs, vilken har presenterats tidigare.

2.3.3 Kulturrelativism

Kulturrelativism har genom historien lett till att människor förhåller sig skeptiska till etik. Den syftar därmed till att kasta ett annat ljus över tron på den moraliska sanningens objektivitet och universalitet och att det inte finns någon universell sanning i etiska frågor gällande detta. För att gå in närmare på detta har det betydelse av att samhällen har olika moralkoder och explicit det samhällets sak att avgöra vidare vad som är rätt som handling inom det. Någon objektiv norm finns inte för att fastställa samhällets moralkod som anses vara högre ställd än något annat samhälles moralkod, dvs. ingen så kallad ”universell sanning” existerar, samhällets moralkod är en bland många. Slutligen, anses det som arrogant att rikta kritik gentemot andra människors handlingar och det bör därmed förordas att andras kulturers sedvänjor tolereras. (Rachels & Rachels 2015, s. 27f)

Användningen av begreppet motiveras av att då det runt Arktis innefattar flera ursprungsbefolkningar och andra kulturer, har det sin vikt att få förståelse kring Arktiska rådets agerande med beaktande till dessa. Hur kulturella skillnader uppenbarar sig och tas hänsyn till har sin vikt för att öka kunskapen. Sociala nyanser kan därmed även kastas in i ljuset.

3 Metod

Uppsatsen förutsätter en maktanalys utifrån om det går att legitimera dess makt i samhället i förhållande till naturen och ge vidare förklaringar till hur det bör vara. En diskursanalytisk utgångspunkt i kurslitteratur och Fairclough's critical discourse analysis-metod (CDA) används för att analysera maktperspektiven med flera perspektiv. Utifrån Arktiska rådets offentliga material i form av video, visionsdokument och deklARATIONER, som går att tillgå analysera det språkliga som framställs. Vilka värden går att tillskriva det? Och därifrån bilda en normativ uppfattning utifrån Arktiska rådets roll i det hela. Går det att legitimera den?

Med detta i beaktande så är tanken att utforska mer kring metodiken bakom och inom kritisk diskursanalys och ur värderande perspektiv analysera grunder för hur det rent normativt förhåller sig. Med andra ord, det följer sig således i att ge distinktionen som existerar inom det breda fältet av diskursanalytiskt angreppssätt, och vidare också värdeteoretiskt, hur dessa hänger samman. Mångperspektiven är därmed av vikt att få förståelse för och att kunna tillämpa dem. Avvägningar har därmed gjorts epistemologiskt såväl som ontologiskt.

En redogörelse av kritisk diskursanalys som metod inleder kapitlet för att få en övergripande bild. Efter det följer närmare beskrivningar i avsnitt kring material och avgränsningar.

3.1 Kritisk diskursanalys som metod

Analysen baseras utifrån Norman Faircloughs modell för kritisk diskursanalys, vilket innefattar en tredimensionell modell med distinktioner av diskursiv praktik, text och social praktik. För att ge en bild över hur analysen läggs upp så presenteras det nedan.

3.1.1 Diskursiv praktik

Vid analys av diskursiva praktiken faller det intressant att se textens bakomliggande produktion och hur den konsumeras. Flera angreppsvinklar kan tillämpas, såsom sociologiskt genom undersökande av leden till färdigtryckt tidning, dvs. vilka förändringar som pågår under den tiden. Det talas ibland då om *intertextuell kedja* med samma text, men med olika utformningar för att se uppbyggnad, hur texten transformeras och för att då kunna ställa upp hypoteser

för produktionsförhållandena. Hur mottagarna sedan tolkar texterna (receptionsundersökningar) kan även undersökas, vilket dock inte vanligtvis görs i större utsträckning. Textens tillblivelse- eller avkodningsvägar med vilka rent lingvistiskt utgångspunkt förhåller sig med diskurserna i texterna kallas för *interdiskursivitet*. Med förhållning till andra, verk och texter går under begreppet *intertextualitet*. *Manifest intertextualitet* innebär att det finns utmärkande drag för att det definitivt har beståndsdelar från andra texter, genom exempelvis hänvisning till dessa (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 77). Sammantaget innefattas det av konsumtions- och produktionsförhållanden mellan läsare och mottagare och vilka förändringar som en text genomgår i olika led. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 85f)

3.1.2 Text

En detaljerad analys av de inneboende egenskaperna hos en text, för kartläggande av diskurserna hur dessa förverkligas genom den ger det en vidare underbyggnad för hur tolkning kan te sig. Det kan röra sig som om flera redskap såsom *interaktionell kontroll* (förhållande mellan talare och frågan om vem som fastställer av dagordning i ett samtal), *etos* (förklaring av hur identiteter genom språk och kroppsliga drag konstrueras), *metaforer*, *ordval*, samt *grammatik*. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 87)

Två grammatiska element följer av det; *transivitet* och *modalitet*. *Transivitet* innebär att se på hur händelser och processer förbinds med att koppla ihop subjekt och objekt. Klargörande av de ideologiska konsekvenserna för att se hur det framställs är därmed av vikt. En satskonstruktion följer därmed av det för att se effekter som bortser från handlingar och processer. Detta för att upptäcka sambandet. *Nominalisering*, varvid ett substantiv (ett specifikt) ersätter hela processen. *Modalitet*, det andra elementet betyder ”sätt”, där analyser av modalitet har sin essens i att undersöka i vilken grad talaren instämmer med en sats för vad hen själv har skrivit. Detta innebär således att modalitet är *ett* slags modalitet av sanning, dvs. att kunskapen hos talaren har sin egen inneboende övertygelse, eller instämmande. Massmedier tolkar ofta som att det är fakta som läggs fram, genom användande av objektiva, snarare än subjektiva modaliteter (ex. genom att säga ”den är farlig” istället för ”vi anser att den är farlig”). (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 87-88)

3.1.3 Social praktik

De två föregående dimensionerna är som begynnande delar i analysen och ska ställas i paritet med det yttersta, *social praktik*, för att ge en vidare förståelse för hur dessa hänger ihop. Kontextualiseringen följer av två aspekter; klarläggande av relationerna mellan den diskursiva praktiken och *diskursordningen*. Fördelning och reglering är frågor som dyker upp, vilket nät av diskurser som det ingår i likaså. Vilka institutionella och ekonomiska betingelser för inom diskursiva praktiken som kan finnas, är en annan. Av den anledningen är det av vikt att använda sig av någon ytterligare typ av teori för att belysa frågorna kring den sociala praktiken. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 90) *Diskursens sociala matris* (ibid:90) behandlar delar gällande diskursiva praktiken, genom undersökning av icke-diskursiva sociala och kulturella relationer och strukturer. Relationer och strukturer utifrån hegemoni och strukturer som står till grund för sociala och diskursiva praktiker. Detta i anslutning för vilka effekter, reproduktion eller transformering det får och om det finns normativa och konventionella, samt även kreativa och innovativa vägar för att nå dit. (Fairclough 1992, s. 237)

3.2 Transkription

Vid analys av såväl text som videomaterial förutsätter det att transkription sker, för att förstå de dialektala delarna och hur språkbruket används. Mer om hur detta ter sig beskrivs under föregående avsnitt. Någon metodik för transkription finns inte inom Faircloughs analysmodell. Det kan vidare ses som en *teori* då en tolkning av språket sker vid transkribering. Fairclough nämner processen som ”ett samtal” om det är flera som turas om att tala, medan det å andra sidan kan förekomma ”en monolog” varvid en talare talar utan avbrott. Om tystnad sker tillskrivs den som är tyst tystnaden. Transkriptionssystem utformas utefter forskningsfrågor och problemformulering. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 84f)

Som en del av materialanvändningen förutsätter det att det skrivs ut i någorlunda mån om vad som uttrycks. Detta för att underlätta tolkningsprocessen av det uttryckta. Tolkingsföreträdet anges av det som i någorlunda mån har specificerats. Det som exempelvis appliceras är att ha i åtanke om utrymme mellan de personerna i materialet, symbolvärden, rent språkliga, det talade språket, gester, tonläge, etc. Sammantaget görs detta i huvudsak av det videomaterial som används till uppsatsen.

3.3 Material

Valet av material följer av det som tidigare ha beskrivits; användande av offentligt material som framställts av Arktiska rådet i av de gemensamma deklamationer som tagits fram och även visionsdokument. Uppsatsen har som syfte att fokusera kring Arktiska rådet och dess företeelser. Detta föranleder att det dels sker en avgränsning av material genom att undersöka i framtagna strategidokument för att se hur rådet agerar och även en avgränsning i sig då det inte undersöks i vilken utsträckning omvärlden tar till sig av vad det har kommit fram till. Med det menas att fokus ligger vid Arktiska rådets organisation och verksamhet. Vidare så undersöks det i Arktiska rådets framtagna deklamationer, specifikt för 1996 (Ottawa) 2013 (Kiruna) då den senaste är nyligen fastställd. Vid samma tillfälle togs även ett visionsdokument fram, vilket då även det undersöks. Sedan ligger fokus även vid det senaste ministeriella mötet och dess deklamation, 2015 i Iqaluit i Kanada. Detta för att få till den *intertextuella kedjan* för att se hur Arktiska rådets inställning och arbete har förändrats över tid. Visionsdokumentet används för att se i vilken utsträckning som rådet i sig har visioner för Arktis. Det är den första som antagits och relevansen går därav att finna. Begränsning över tid beaktas i uppsatsen för att få en större bild över hur Arktiska rådet förändrats just under dessa årtal. För att beskriva det närmare är det följande deklamationer som det undersöks kring:

- Arctic Council: *Declaration on the establishment of the Arctic Council* – Joint communique of the governments of the Arctic countries on the establishment of the Arctic Council. Ottawa, Canada – September 19, 1996.
- Arctic Council Secretariat: *Kiruna Declaration*. Kiruna, Sweden – 15 May, 2013.
- Arctic Council: *Iqaluit declaration 2015* – On the occasion of the Ninth Ministerial Meeting of the Arctic Council. Iqaluit, Canada, April 24, 2015.
- Arctic Council: *Vision for the Arctic*. Kiruna, Sweden – 15 May, 2013.
- *What is the Arctic Council?* (videomaterial), publicerad 2014.

3.4 Avgränsning

Avgränsningen följer av vad som beskrivits ovan under material, med förtydligande om att undersökningen bygger på Arktiska rådets aktiviteter för att skydda Arktis. De gemensamma besluten i rådet har större betydelse för detta snarare än att gå in djupare på varje respektive stat förhåller sig inom det hela. Det bakomliggande i framtagna texter, för dess värderingar har sin relevans. Syftet

uppfylls genom kritisk diskursanalys, rent lingvistiskt inom texterna. Avgränsningen följer av att fokus sker kring Arktiska rådet i sig och dess gemensamma beslut, snarare än att undersöka inom fler områden, såsom arbetsgrupperna, externa organ eller samarbetsgrupper. Avgränsning görs även i tid av att följa från grundandet av Arktiska rådet (1996), för att kunna göra en jämförelse med de två senaste ministeriella mötena (2013, respektive 2015). De två senaste motiveras närmast för att få en indikation av Arktiska rådets inriktning inför UNFCCC COP21 i Paris, 2015¹ (The Arctic Council 2013, s. 3)

¹ United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties 21

4 Kritisk diskursanalys av Arktiska rådets publikationer

Analysen består av 3 delar: en ren intertextuell jämförelse mellan Arktiska rådets bildande vid 1996 och det senaste fastställda deklARATIONEN från 2013 och 2015, hur det formar visioner i visionsdokument från 2013 och en video där rådet presenterar sig själv visuellt och ljudmässigt samt en del om diskurs om Arktiska rådet i sig gällande dess varande. Samtidigt återfinns även en ideologiskt teoretisk dimension i den avslutande delen, avseende social praktik där allt binds samman. Alltsammans för att få ett bredare perspektiv.

Analysen börjar med ”Text och diskursiv praktik”, av anledningen att överlappa något som har en sådan funktion. Allt för att underlätta. Sedan följer en sammanställande del där allt binds samman utifrån sociala perspektiv i ”Social praktik” där det tillämpas kring Norman Faircloughs syn på globalisering genom *cultural political economy*. Samantaget av skälet för att få till en analys ur kontextuell bemärkelse och de sociala praktiker som betingas.

4.1 Text och diskursiv praktik

I detta avsnitt har det undersökts med analytiska angreppssätt utifrån Faircloughs modell, med hänsyn till semantik och begrepp som det innefattas av. Dimensionerna ”text” och ”diskursiv praktik” används. Ordval, metaforer, grammatik, modalitet, transivitet, interdiskursivitet och intertextualitet beaktas i analysen. I Arktiska rådets deklARATIONER/förklaringar urskiljer det tydligt kring vilka diskurser det behandlar. Diskurser gällande mänskliga behov och ursprungsbefolkning, ekonomisk utveckling, fred/säkerhet, forskning/vetenskap och även naturresurshantering beaktas, utifrån människan, detta kallas objektdiskurs. I den andra delen framgår det att kring människans förmåga med naturresurshantering, riktade projekt och arbetsgrupper, vilket benämns enligt aktörsdiskurs. Dessa två olika synsätt kan anses vara motsatser, men även komplettera varandra, vilket återfinns mer kring i uppsatsen.

4.1.1 Arktiska rådet och globalisering

I visionsdokumentet finns beståndsdelarna för kontexten, med kopplingen mellan objekt och aktör. Några inledande citat från visionsdokumentet (The Arctic Council 2013b, s. 1):

Guided by the Ottawa Declaration, the Arctic Council has become the pre-eminent high-level forum of the Arctic region and we have made this region into an area of unique international cooperation.

The Arctic is changing and attracting global attention and as we look to the future, we will build on our achievements and will continue to cooperate to ensure that Arctic voices are heard and taken into account in the world.

Det sistnämnda "Arctic voices" öppnar upp för en del frågetecken. Vilkas röster som får bli hörda återkommer i uppsatsen, medan gällande "pre-eminent high-level forum of the Arctic region and we have made this region into an area of unique international cooperation" (The Arctic Council 2013b, s. 1) talar om Arktiska rådets världsbild.

För att bemöta det ökade intresset, implicit med *globalism*, tolkas utifrån dess *interdiskursivitet*. Arktiska rådet instämmer med övertygelsen med att ha kontrollmekanismer för om någon olycka händer. En form av *modalitet* kan därmed förklaras av detta (understruket). Ur videon *What is the Arctic Council?* (Arctic Council 2014):

As interest in the Arctic grows, the Council is evolving to become more of a policy-making body on issues that matter to northerners. For example, a legally binding agreement on arctic search and rescue, was signed under the auspices of the Arctic Council at the Nuuk ministerial meeting in 2011.

Detta kan i sin tur härledas ur dokumentet *Vision for the Arctic* (Arctic Council 2013b, s. 3) med att lyfta fram "...pursue opportunities to expand the Arctic Council's roles from policy-shaping into policy-making.". Vilket framstår rent grammatiskt även som en mening där orden ska fastna på andras läppar, en sorts ordlek. Fallet är som sig bör av att vara av den sorten när det kommer till visionsdokument.

Interdiskursivitet med människans behov som diskurs återkommer i Arktiska rådets texter. Begrepp som "health", "economic development", är återkommande inslag och även koppling mellan objekts- och aktörsskapandet. Människans hälsa ställs i förgrunden i många fall. Exempelvis i Iqaluit-deklarationen (The Arctic Council 2015a, s. 1):

[...] commitment to sustainable development in the Arctic region, including social development, improved health conditions and cultural well-being, and our commitment to the protection of the Arctic environment, including the health of Arctic ecosystems, conservation of biodiversity in the Arctic and sustainable use of natural resources, as stated in the Ottawa Declaration of 1996,

Det ger därmed således sken av att de mänskliga behoven sätts först före det som statuerades i Ottawa-deklarationen. I Ottawa-deklarationen finns hela den andra delen, dock med distinktionen att uttrycket "maintenance" (underhåll) återfanns i denna

(Arctic Council 1996, s. 2) och bytts ut till ”conservation” (bevarande) i Iqaluit-deklarationen. Mått av *manifest intertextualitet* går att fastställa.

Vidare, kring måttet av *transivitet*, vilket i mån går att koppla ihop med människans roll (gör till agent) för ekonomin och att det är människan, snarare än att det är ekonomin som är det objektiva i Iqaluit-deklarationen (The Arctic Council 2015a, s. 1):

”Welcome the establishment of the Arctic Economic Council, and look forward to developing a cooperative relationship with this body in order to increase responsible economic development for the benefit of the people of the Arctic,”

Det hela uppenbarar sig som ett större incitament i och med betoningen kring “...look forward to developing a cooperative relationship with...” och att det är förhållandet mellan dem som enligt rådet bör stärkas explicit. Detta ger en indikation av *transivitet* människan kopplas ihop med objektet, ekonomiska aspekter i fallet. Därmed ges en *neoliberal* hänvisning av att det ska var ”economic development for the benefit of the people of the Arctic,”(The Arctic Council 2015a, s. 1).

Det hela förhåller sig starkare i tidigare skrivningar, vilket ovanstående förefaller sig vara en fortsatt sådan. Detta ger en visning på den *intertextuella kedja*, som nämnts tidigare. En transformering av texten har skett:

Recognize the central role of business in the development of the Arctic, and decide to increase cooperation and interaction with the business community to advance sustainable development in the Arctic, (The Arctic Council 2013a, s. 2)

Betoningen ligger därmed vid att storföretagen ska ägna sig åt hållbar utveckling (sustainable development) och samarbete, vilket nämnts tidigare. I samma dokument (ibid, s. 2) återfinns fler ekonomiska aspekter gentemot företagets roll (agent) och att Arktiska rådet nämner rakt ut med dess arbete för: “[...]corporate social responsibility and sustainable business, and **encourage** enterprises operating in the Arctic to respect international guidelines and principles,”. *Modalitet* säkerställs genom detta uttalande, delvis även genom betoningen kring “[...]encourage enterprises operating [...] to respect international guidelines and principles,” istället för att skriva “[...]urge enterprises operating [...] to follow international guidelines and principles”, vilket ger en mer distinkt förhållning. Uttydandet av det framställs i dager av accepterande av att storföretag får vara verksamma i området, bara dessa har satt upp policys för CSR (corporate social responsibility) (ibid) och har med utgångspunkt i hållbarhet.

Avslutningsvis arbetar Arktiska rådet även utefter den ekonomiska potentialen som skapas i regionen av att i dess visionsdokument från 2013, *Vision for the Arctic* (The Arctic Council 2013b):

The economic potential of the Arctic is enormous and its sustainable development is key to the region’s resilience and prosperity. Transparent and predictable rules and continued cooperation between Arctic States will spur economic development, trade and investments.

4.1.2 Arktiska rådet som miljöaktör

Manifest intertextualitet sätts i sin spets, men med modifikation och en mer mjuk ansats i det senare. Detta i att i Kiruna-deklarationen (The Arctic Council 2013a, s. 3) uttrycker:

*[...]commitment of all Arctic States to work together and with other countries under the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) to conclude a protocol, another legal instrument or an agreed outcome with legal force no later than 2015, and **urge** all Parties to the Convention to continue to take urgent action to meet the long-term goal aimed at limiting the increase in global average temperature to below 2 degrees Celsius above pre-industrial levels,*

I förhållande till att det i Iqaluit-deklarationen (The Arctic Council 2015a, s. 1) uttrycker:

[...]toward an effective, ambitious, durable international climate agreement in Paris in December 2015 that is applicable to all, and our determination to work within and beyond the United Nations Framework Convention on Climate Change to limit the increase...

Ovanstående nämner exempelvis "applicable to all", vilket med hänvisning till tidigare skrivningar, ger en indikation av att ambitionen har ändrats. I förhållande till med *transivitet* kan ges av med närmare beskrivningar att ambitionen tidigare låg på ett legalt bindande avtal och att hålla sig under 2 grader celsius, vilket i den senare skrivningen inte nämns något om, utan tyder på en något mer mjuk inställning, av att vara "tillämpbar" (applicable to all) för alla. Dock står det beskrivet i Iqaluit declaration 2015 (The Arctic Council 2015a, s. 1) att:

*7. **Reaffirming** Arctic States' commitment to work together and with partners toward an effective, ambitious, durable international climate agreement in Paris in December 2015 that is applicable to all, and our determination to work within and beyond the United Nations Framework Convention on Climate Change to limit the increase in global average temperature to below two degrees Celsius above pre-industrial levels,*

I ovanstående deklARATION nämns det inte om vilka "partners" (understruket ovanför) som förekommer i sammanhanget, utan en ny skrivning har uppstått. Ur globaliseringsperspektiv vidhålls de ekonomiska aspekterna som en viktig del. Betoning ligger även vid att få "...an effective, ambitious, durable international climate agreement in Paris in December 2015...".

Arktiska rådet har vidare även former av arbetsgrupper, eller "Task Forces" som riktar in sig på specifika arbets- och forskningsområden. Bl.a. beslutades det under 2013-års ministeriella möte i Kiruna att "...establish a Task Force to develop arrangements on actions to achieve enhanced black carbon and methane emission reductions in the Arctic..." (The Arctic Council 2013a, s. 3). Etablerandet av flera "Task Forces" nämns även i Iqaluit-deklarationen med att "...to assess future needs for a regional seas program or other mechanism, as appropriate, for increased cooperation in Arctic marine areas," (The Arctic Council 2015, s. 5).

Hur Arktiska rådet förhåller sig till naturresurser och tillgång till det återfinns i videon *What is the Arctic Council?* (Arctic Council 2014). En globalistisk diskurs, rent interdiskursivt går att finna genom, vad som är i fetstil:

*Temperature is rising. The resulting changes in the Arctic, will fundamentally impact the livelihoods of arctic inhabitants. Change will be seen in ecosystems and in access to many areas. Fawning permafrost's will create infrastructure challenges. **These changes may also lead to new opportunities. As the Arctic sea ice diminishes during summer, accessibility to Arctic natural resources and sea routes will increase.***

Detta särskiljer sig något från de skrivningar som gjordes vid Arktiska rådets grundande i Ottawa 1996 med att lyfta fram att skydda miljön i Arktis och att lyfta fram "...sustainable use of natural resources;" (The Arctic Council 1996, s. 1). I samma punkt lyfts det även kring ekosystemens skydd och bevarande av biologisk mångfald (ibid). Detta härleds inte något i senare skrivningar.

Mer beskrivet kring Arktiska rådets arbete med klimatanpassning, utifrån kunskapsbaserat utbyte ges genom att påverka dess miljöarbete, i förhållande till att isarna smälter. De beskriver det i form av att i Iqaluit-deklarationen från 2015 (The Arctic Council 2015a, s. 3) att:

*25. **Recognize** that resilience and adaption to climate change are critically important for Arctic communities, **welcome** the launch of the Arctic Adaption Exchange Portal, which will allow Arctic communities to exchange experiences, lessons learned and best practices as they continue to adapt to a changing climate, and **commit** to complete the ongoing work,*

Vad ovan beskriver så görs återigen människorna till objekt i diskursen. Det betonas även att, enligt det understrukna, en anpassning till klimatförändringarna för att bringa resiliens, möjlighet för miljön att återhämta sig.

4.1.3 Arktis röster: ursprungsbefolkningar och observatörer

Såsom tidigare har nämnts går det att tyda en diskurs varvid *aktör* och *objekt* kopplas samman gällande vilkas röster som tas i beaktande. Enligt Arctic Council Sekretariat: *Vision for the Arctic* (2013b, s. 2), inleds med följande:

The Arctic is changing and attracting attention and as we look to the future, we will build on our achievements and will continue to cooperate to ensure that Arctic voices are heard and taken into account in the world.

Det understrukna betonar *objekt* i texten av att Arktiska rådet arbetar som *aktör* för att genomföra just detta. En *interaktionell kontroll* talar om att det framstår som Arktiska rådets talan för andra på Arktis, som en auktoritet.

Då *Vision for the Arctic* (2013b) fastställdes under 2013-års ministeriella möte i Kiruna (2013a) går det att härleda en viss *intertextuell kedja*, men dock med ett förbehåll.

*We are committed to demonstrating leadership [...] to address challenges affecting **our home**. The well-being of **all Arctic people** is fundamental as the region develops.*

*We will continue to exercise **our** responsibility for safeguarding **indigenous peoples' rights**, including by creating conditions for the preservation and development of social structures, cultural traditions, languages and means of subsistence.*

Inledningsvis, enligt vad det fetstilta i första stycket talar det återigen om förhållandet mellan *objekt* och *aktör*, dock kastas det i ett annat ljus av att tala om "our home" att det är hela Arktis och att ett "Vi" existerar i det. *Transivitet* härleds därmed. Men, i andra stycket förekommer det en annan form av förhållning och går någorlunda ifrån "Vi" till att prata om "De", dock skulle detta kunna utgöra en form av *kulturrelativism* där kulturerna som finns i regionen, inte minst när det talas om "indigenous peoples' rights" (det fetstilta i andra stycket av citatet) och dess *rättigheter*. Utifrån dokumenten finns det svårigheter att fastslå vidare om ursprungsbefolkningarnas verkliga röster tas på allvar.

Vidare så nämner Arktiska rådet i den senaste deklARATIONEN, från det ministeriella mötet i Iqaluit (2015a) följande:

*19. Note the work done for the Arctic Council through the second Arctic Human Development Report, **acknowledge** that gender equality is very important for economic, social and cultural development and improves the prospects for future generations in the Arctic, and **welcome** the report on current gender realities and future challenges,*

Angående detta nämner Arktiska rådet även i Iqaluit-deklARATIONEN om

...cultural and nutritional importance of traditional and local foods, including from marine living resources in the Arctic, and welcome project proposals to assess and promote food security, (The Arctic Council 2015, s. 2).

Detta med härledning från föregående citat. Rent *interdiskursivt* kan det av ovanstående tyda på någon sorts inriktning av jämlikhet.

Det tas upp gällande permanenta deltagare och deras möjlighet att påverka, här ställs det återigen av vilka som för talan i frågan och ställer utifrån *interaktionell kontroll* över dagordningen. Det understrukna parafrazerar det väsentliga:

*47. **Acknowledge** that the work of the Arctic Council continues...[...]**reaffirm** existing mechanisms and **commit** to **identifying new approaches to support the active participation of Permanent Participants, and **welcome** the work done by Permanent Participants to establish a funding mechanism to strengthen their capacity,** (Arctic Council 2015)*

Vikten av kunskapen som finns inom Arktis befolkning betonas med att betona kunskapen hos ursprungsbefolkningen: "Welcome the recommendations in traditional and local knowledge and recognizing this knowledge in the work of the Council..." (The Arctic Council 2015, s. 2). Detta i sin tur tyder på att vad som åsyftas förefaller sig vara "humankapital".

I de avslutande orden i Arktiska rådets kampanjvideo från (2014a) nämns det som samarbete mellan de arktiska staterna, Arktiska rådet och de permanenta deltagarna. Rent *intertextuellt* från Arktiska rådets grundande i Ottawa 1996 (Arctic Council 1996). För innebörden av att vara fullvärdig medlem härleds det från detta. Av det utelämnas därmed andra icke-fullvärdigas medlemmars vikt:

Through cooperation at the Arctic Council, Arctic states and the permanent participants are taking up the challenge of promoting sustainable development for the benefit of Arctic inhabitants and communities. (Arctic Council 2014)

För att vidare dra slutledning ur detta funnes det att, ur *interaktionell kontroll* över att Arktiska rådets fullvärdiga medlemmar sätter dagordningen i att de som får observatörstatus ges efter "...that the Council determines can contribute to its work." (The Arctic Council 1996, s. 2) Det kan tyckas någorlunda uppseendeväckande att observatörernas syn inte vägs in mer. Dock går det att finna en sånär förståelse då det annars kan vägas över för mycket av deras intressen, inte minst med tanke på de icke-Arktiska stater, vilka efter vad rådet beslutar får observatörstatus (ibid:2). Med synvinkel ur *globalism*, för att upprätthålla balansen av terror må detta vara en kompromiss för att inte krig ska bryta ut. Det visar på vilken komplexitet som råder i nuvarande globala samhällssystem med nationalstater.

4.1.4 Arktiska rådet som fredsaktör

I såväl Kiruna-deklarationen (2013a) och den senaste deklarationen från Iqualuit inleds dessa med följande rad:

Recognizing the importance of maintaining peace stability, and constructive cooperation in the Arctic,

Detta ger en inledande fingervisning kring Arktiska rådets inställning kring Arktis. Så inleds det i deklarationen från Kiruna. Från den senaste är "Recognizing" utbytt mot "Reaffirming" och ger då en befästelse på hur rådet inställer sig, med att fortsätta i samma anda. Det ger ett mått av modalitet, då rådet i sig befäster sin eget arbete mot det. Hur rådet sedan arbetar med detta återkommer det mer kring i analysen. Det ger en viss härledning om att hålla statliga intressen från Arktis och istället röra sig för det gemensamma. Det ger ett mått av intertextualitet en innebörd i och med att vid Ottawa-deklaration (Arctic Council 1996, s. 4) vid dess grundande att: "Ministers viewed the establishment of this new intergovernmental forum as an important milestone in their commitment to enhance cooperation in the circumpolar North.". Med beaktande av interdiskursivitet innefattar det en form av säkerhetspolitisk diskurs, då Arktiska rådet har ambitionen att hålla sig utanför militära allianser. Det kan också ges vid tidigare tillfälle i samma dokument (ibid, s. 2):

(a) provide a means for promoting cooperation, coordination and interaction among the Arctic States, with the involvement of indigenous communities and other Arctic inhabitants on common Arctic issues¹, in particular issues of sustainable development and environmental protection in the Arctic. and their communities and other inhabitants of the Arctic in such activities; (Arctic Council 2013, s. 2)

Ovanstående har en fotnot, därav av ”1” som ger följande ”The Arctic Council should not deal with matters related to military security” (ibid, s. 2).

Vidare hur Arktiska rådet ställer sig till säkerhet, då det består av två supermakter som USA och Ryssland, kan förstås utifrån hur globalismen fungerar, rent *interdiskursivt*. Närmare förklaras det av:

7. Decisions of the Arctic Council are to be by consensus of the Members.
(The Arctic Council 1996, s. 2)

Säkerheten kring Arktis har som under avsnitt 4.1.1 Arktiska rådet och globalisering ett ökat intresse kring Arktis. *Indiskursivt* finns det en säkerhetspolitisk diskurs genom miljö- och civil säkerhet kring Arktis. Detta nämns i visionsdokumentet *Vision for the Arctic* (Arctic Council 2013b, s. 2), genom följande:

To meet the needs of an ever-changing Arctic we will further strengthen our cooperation in the fields of environmental and civil security. Aware that maritime safety requires broad regional and international cooperation, we will continue to develop best practices and other measures for the Arctic region.

Till synes har Arktiska rådet ambitioner av att inte syssla med militär säkerhet, utan istället kring miljö- och civil säkerhet, för att säkerställa ett brett regionalt och internationellt samarbete. Det kan härledas till de skrivningar som gjordes i Ottawa-deklarationen av ”...The Arctic Council should not deal with matters related to military security (alliances)” (The Arctic Council 1996, s. 1). Det som är inom parentes förhåller sig som en *indiskursiv* tolkning av vad som menas.

4.2 Social praktik

I detta avsnitt sammanvävs det som framkommit under föregående dimensioner av analytiska redskap ovan. Här aktualiseras teorier utifrån andra diskurser gällande Arktiska rådet och de begreppen även i större utsträckning. Detta för att få ett bredare perspektiv på dess aktiviteter. Med andra ord har det som syfte att få till den ideologiska dimensionen på ett djupare plan. Fairclough (1992, s. 87f) menar att ideologier är signifikanta/konstruktioner av verkligheten inkluderat den fysiska världen, sociala relationer och identiteter som innefattas i olika dimensioner, vilka utgör diskursiva praktiker och som bidrar till maktrelationernas uppbyggnad.

Inledningsvis betonar Fairclough att *diskursordningen* har betydelse för att visa förståelse för sociala praktiken, och för hur det transformeras i texterna gällande detta.

I analysen har det framkommit ett aktörsskapande av Arktiska rådet i form av viljan från att vara en "...expand the Arctic Council's roles from policy-shaping into policy-making." (The Arctic Council 2013, s. 3). Objekten i diskursen rör till största del om sådana saker som drar *människan* till gagn. Vikten ligger vid att framhålla ekonomisk utveckling. Vad som blir extra tydligt i dess visionsdokument från 2013, *Vision for the Arctic* (The Arctic Council 2013b), med det understrukna för att visa på detta:

The economic potential of the Arctic is enormous and its sustainable development is key to the region's resilience and prosperity. Transparent and predictable rules and continued cooperation between Arctic States will spur economic development, trade and investments.

We will continue to work cooperatively to support the development of sustainable Arctic economies to build self-sufficient, vibrant and healthy Arctic communities for present and future generations.

Economic cooperation will be on the top of the agenda.

Exempelvis i Iqaluit-deklarationen (The Arctic Council 2015a, s. 1) sätts det ur kontexten vidhållning av samarbete för att nå dit:

*Welcome the establishment of the Arctic Economic Council, and **look forward** to developing a cooperative relationship with this body in order to increase responsible economic development for the benefit of the people of the Arctic,*

Återigen av ovanstående sätts människorna i objektdiskurs. Förhållandet mellan de som påverkar mest i form av exempelvis utsläpp eller liknande nämns inte. Frågan kvarstår om det ur *kulturrelativismen* tas hänsyn till människornas verkliga behov och bemöter dem med åtgärder. Detta tages med beaktande ur interdiskursiv aspekt. Det kan till synes tolkas som att det är till förmån för människorna som lever kring Arktis, men även att det är ekonomi som sätts före, ur *neoliberal* diskurs kring globalisering. Vidare så förekommer ordet "människa" i stor utsträckning, tillsammans med "economic...". Det förstnämnda har i sin dager av på engelska uttryckt som "people", "indigenous people", "inhabitants" eller "human", men kan implicit tolkas som "människa" i översatt term. På så vis innehar det en signifikant betydelse ur aktörsdiskursperspektiv. Med tanke på *cultural political economy* kan det tolkas av att Arktiska rådet ses som en aktör och har medföljande objekt i form av människorna och institutionerna som grund för att uppnå vad det är ute efter. Hegemonin ligger i att Arktiska rådet vill ur aktörsperspektiv bringa välstånd och resiliens med hjälp av ekonomisk utveckling innehållandes handel och investeringar. Detta gör både folket på Arktis och i dess omvärld ur objektperspektiv till att vara konsumenter. Detta är grundbulten i den andra formen av diskurs, vilken genomsyrar detta; *globalism*. Vidare beaktas det rent interdiskursivt gällande att intresset kring Arktis har ökat med tiden, inte minst hur det beskriver det i nedanstående citat.

Ur videon *What is the Arctic Council?* (The Arctic Council 2014):

As interest in the Arctic grows, the Council is evolving to become more of a policy-making body on issues that matter to northerners. For example, a legally binding agreement on arctic search and rescue, was signed under the auspices of the Arctic Council at the Nuuk ministerial meeting in 2011.

Det kan vidare tolkas av att Arktiska rådet ser mer allvarligt kring Arktis för att vara en mer lagstiftare än tidigare, vilket sätter aktörsdiskursen i sitt ljus. Samtidigt sätts även de som bor i norra delarna av världen i förgrunden av att det har betydelse för dem, som objektsdiskurs. I takt med att intresset för Arktis ökar, ställer det även idén om nationalstaten på sin spets. Att ingå i ett globalt samhälle blir allt mer oundvikligt i och med detta, för att spela på lika villkor. Arktiska rådet fingerar även som en organisation där alltfler delar av det institutionaliseras, inte minst med den lagstiftande delen, men även genom att ha olika arbetsgrupper eller så kallade ”Task Forces” arbetar specifikt med någonting. En form av *institutionalism* kan uttolkas.

Intresset kring Arktis ökar enligt vad som nämnts ovanför, och hur Arktiska rådet ställer sig inför att de tillgängliga naturresurser som finns återfinns enligt videon *What is the Arctic Council?* (The Arctic Council 2014), av följande: “...These changes may also lead to new opportunities. As the Arctic sea ice diminishes during summer, accessibility to Arctic natural resources and sea routes will increase.”

Frågan som bringas upp till ytan gör sig gällande om hur Arktiska rådet ställer sig inför att det inte skapas arbetstillfällen i lika stor grad av storföretagen. Detta med tanke på att vissa av dessa nu avbryter sin verksamhet efter en tid av prospektering och borrhande efter olja. The Guardian rapporterade den 28:e september 2015 att oljebolaget Shell upphör med sin verksamhet i den arktiska delen av Alaska för en ”överskådlig framtid” (Macalister 2015)

5 Avslutande diskussion

Av uppsatsens genomgång av Arktiska rådet har det frambringaviddt flera närvarande diskurser. Både en aktörs- och objektsdiskurs och även gällande *cultural political economy*. Aktörsskapandet utgörs av att Arktiska rådet, via *institutionalism* arbetar för att ställa om sin organisation "...pursue opportunities to expand the Arctic Council's roles from policy-shaping into policy-making." (The Arctic Council 2013b, s. 3). Det blir än mer tydligt när det talas om de olika "Task Forces" som det känner behov av att etablera och genomgripande vill föra fram ekonomisk utveckling i regionen. Människan som objekt vidhålls särskilt främst av Arktiska rådets ambitioner att stärka ursprungsbefolkningarnas position, delvis socio-ekonomiskt, men även att lyfta upp de kunskaper som finns hos dessa, för vidare spridning, eller annorlunda formulerat, kunskapsutbyte. Det ger uttryck av ambitionerna för tillblivelse av kunskapsbaserad ekonomi i regionen. *Kulturrelativism*, i förhållande till detta har sina frågetecken, då Arktiska rådets aktörs- och objektsskapande skapar en hegemonisk spegelbild av att vilja ursprungsbefolkningarnas bästa. Har då ursprungsbefolkningarna lyssnats till eller sällsamt acceptans av hur verkligheten ser ut?

Som *fredsaktör*, eller annorlunda uttryckt som upprätthållare av fred innebär det en del komplikationer, såsom tidigare nämnts. I åtanke av Arktiska rådets hållning av de ökade "intrests" kring Arktis som bl.a. nämns i Arktiska rådets kampanjvideo *What is the Arctic Council* (The Arctic Council 2014). Arktiska rådet sällar sig inte heller åt att syssla med militär säkerhet (The Arctic Council 1996, s. 1). Det i sin tur kan tydas av att inom rådet sitter flera stormakter/supermakter; Ryssland och USA, vilket historiskt sett inneburit spänningar dem sinsemellan. Också ett land som den kommunistiskt styrda regimen Kina har visat intresse av att vara observatör (The Arctic Council 2015b). Observatörsstatus fås om Arktiska rådet ser det som lämpligt, vilket talar om hur relationerna ser ut. Rent *indiskursivt* inte minst med tanke på att konsensus bland dess medlemmar alltid förordas (The Arctic Council 1996, s. 2). Att bringa terrorbalans verkar därmed vara ett någorlunda mål för Arktiska rådet. Detta inte minst med tanke de historiska händelser som skett. Om det finns någon nyanserad ton i förhandlingarna är med den här uppsatsen svårt att yttra sig något om, vilket en framtida undersökning skulle kunna inrikta sig kring. Även gällande ur forskningssynpunkt.

Med Arktiska rådets funktion som *miljöaktör* sätts ambitionerna av att stärka sin ställning i ljuset. Som tidigare nämnts rör det att gå från "...policy-shaping into policy-making" (The Arctic Council 2013b, s. 3), vilket ur aktörssynpunkt utmynnar i att stifta lagar för att ha en sammansluten bild kring de problem som finns. En acceptans inför att utsläppen ska hållas under 2 grader Celsius, från förindustriella nivåer återfinns i såväl Kiruna-deklarationen (The Arctic Council

2013a, s. 3) som i den senaste deklARATIONEN från det ministeriella mötet i Iqaluit (The Arctic Council 2015a, s. 1). Ur kontextuellt tyder det här på ett höjt tonläge i diskursen hos Arktiska rådet. Frågan kvarstår, för vad som enligt presenterats tidigare, hur det ställer sig inför att bl.a. Shell nu har avbrutit sina planer ”för en överskådlig tid” och anpassning utefter det. Sammantaget verkar det enligt de beskrivningar som nämns om att ”...promote food security” och ”...gender equality is very important for economic, social and cultural development...” tyda på en ökad medvetenhet kring jämlikhetsfrågor ur sociala perspektiv (The Arctic Council 2015, s. 2). Detta ger sammanfattningsvis en viss indikation av vad civilsamhället uttrycker i termer av *klimaträttvisa*:

*Justice means all the generations living now have the right to a future life.
That means those who are responsible for the emissions and the pollution
have to take responsibility for the pollution. (Power Shift Sverige 2016)*

Dock förefaller sig detta vara med ett visst förbehåll då Arktiska rådet, som visats tidigare, kring att intresset kring Arktis ökar och att fortsatt ekonomisk utveckling för att gynna människorna (The Arctic Council 2015, s. 1). Det finns ambitioner av förebyggande åtgärder, men att det därmed finns ett förbehåll, med de ekonomiska ambitionerna.

Rent diskursivt att Arktiska rådet de facto existerar med mer av rådgivande funktion där syftet mer ligger på diskussion än att komma med faktiska krav, ger en viss form av mjuk styrning. Rådet i sig fungerar inte i form av ”världsregering” utan en plats där de åtta arktiska staterna träffas tillsammans med de sex ursprungsbefolkningsorganisationerna och i viss mån observatörer, för att gemensamt diskutera frågor som rör dem. Någon reell makt har dessvärre inte andra icke-statliga eller inomstatliga organisationer i detta. Observatörer har dock klumpats ihop även med stater utanför Arktis-området och ger därför andra observatörer ett visst begränsat utrymme att påverka.

Ett ”laglöst” område där det inte finns någon enskild nationalstat som styr över området, utan att det är fler intressen som spekulerar i dess framtid. Av att tyda existerar det särskilda intressen och dess verklighetsbild som hegemoni, exempelvis gällande kapitalism; framtida arbete och möjligheter speglar i vilken tid vi lever i. Detta inte minst med tanke på det växande intresse som finns kring Arktis och att vikten då bör framhållas av de begränsade naturresurser som finns och samtidigt minska utsläppen och att skapa resiliens.

6 Referenser

- The Arctic Council. (1996). *Declaration on the establishment of the Arctic Council – Joint communique of the governments of the Arctic countries on the establishment of the Arctic Council*. Ottawa, Kanada, 19:e september 1996: The Arctic Council.
- The Arctic Council. (2011a). *History*. <http://www.arctic-council.org/index.php/en/about-us/arctic-council/history> [2015-07-16]
- The Arctic Council. (2011b). *Permanent Participants*. <http://www.arctic-council.org/index.php/en/about-us/permanent-participants> [2015-07-21]
- The Arctic Council. (2013a). *Kiruna Declaration*. Kiruna, Sverige, 15:e maj 2013: The Arctic Council Secretariat
- The Arctic Council. (2013b). *Vision for the Arctic*. Kiruna, Sverige, 15:e maj 2013: The Arctic Council Secretariat
- The Arctic Council. (2014). *What is the Arctic Council? (English version)*. Video. <https://vimeo.com/108354213> [2015-03-20]
- The Arctic Council. (2015a). *Iqaluit declaration 2015 – On the occasion of the Ninth Meeting of the Arctic Council*. Iqaluit, Kanada, 24:e april 2015: The Arctic Council.
- The Arctic Council. (2015b). *Observers*. <http://www.hb.se/Biblioteket/Skriva-och-referera/Guide-till-Harvardsystemet/Webbsidor-forum-bloggar-programvaror/Webbsidor/> [2016-01-06]
- Beckman, L. (2005). *Grundbok I idéanalys – Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus förlag.
- European Parliament. (2000). *Lisbon European Council, 23 and 24 March 2000 – Presidency conclusions*. http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm [2016-07-04]
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge, Storbritannien/Malden, USA: Polity Press och Blackwell Publishing Ltd.

- Fairclough, N. (2006). *Language and Globalization*. Abingdon, Oxon, Kanada/New York, USA: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Macalister, T. (2015). Shell abandons Arctic drilling. *The Guardian*, 28 september.
<http://www.theguardian.com/business/2015/sep/28/shell-ceases-alaska-arctic-drilling-exploratory-well-oil-gas-disappoints>
- Power Shift Sverige. (2016). *What is Climate Justice?*
http://www.powershiftsweden.org/?page_id=4091 [2016-01-07]
- Rachels, J. & Rachels, S. (2015). *Rätt och fel – Introduktion till moralfilosofi*. Lund: Studentlitteratur.
- Riksrevisionen. (2015). *Arktiska rådet står inför stora utmaningar*.
<http://www.riksrevisionen.se/sv/OM-RIKSREVISIONEN/Pressrum1/Nyheter1/2015/Arktiska-radet-star-infor-stora-utmaningar/> [2015-07-27]
- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1 – transkribering av videon "What is the Arctic Council? (English version)"

The core of the Arctic is a great, mostly frozen ocean. Surrounded by land. The Northern reaches of Europe, Russia and North America. All around is the evidence of centuries of winter. In this region of incredible beauty and fragile ecosystems, the plants, the animals and People have found ways to survive under the most extreme conditions. People have lived here for thousands of years. They have survived, by adapting to the natural environment for their needs.

More than four million people call the Arctic their home. Some live in small communities only accessible by air.

While others live in large cities by hundreds of thousands. But, home, is undergoing, profound and rapid change.

Temperature is rising. The resulting changes in the Arctic, will fundamentally impact the livelihoods of arctic inhabitants. Change will be seen in ecosystems and in access to many areas. Thawing permafrost's will create infrastructure challenges. These changes may also lead to new opportunities. As the Arctic sea ice diminishes during summer, accessibility to Arctic natural resources and sea routes will increase. Those most affected by these changes are the residents of the eight arctic states: Canada, The Kingdom of Denmark, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden, and the United States.

The Arctic states are working together to respond to these challenges and opportunities. The pre-eminent forum for cooperation on arctic issues, is the Arctic Council.

The council was established in Ottawa, Canada in 1996, to address issues of sustainable development and environmental protection in the Arctic. The council's structure is unique. It brings indigenous permanent participant organizations to the table with arctic states. The organizations are: the Arctic Athabaskan Council, the Aleut International Association, Gwich'in Council International, the Inuit Circumpolar Council, the Russian Association of Indigenous Peoples of the North, and the Sami Council.

Non-arctic states and non-governmental organizations, also play a role as observers to the Arctic Council. The routes of the council are in cutting edge, scientific research that values traditional knowledge of northern inhabitants. The

work of the council is carried out in expert working groups, focusing on issues such as: climate change, pollution in the Arctic, sustainable development, biodiversity, emergency preparedness, and the living conditions of arctic residents. Scientific assessments, produced within the Arctic Council, have shown the world the impact that climate change and pollution, coming from far away have had on the Arctic. These assessments have contributed to important international agreements, including on Persistent Organic Pollutants and mercury.

As interest in the Arctic grows, the Council is evolving to become more of a policy-making body on issues that matter to Northerners. For example, a legally binding agreement on arctic search and rescue, was signed under the auspices of the Arctic Council at the Nuuk ministerial meeting in 2011.

How resources are developed here is of crucial importance. The Council has developed arctic offshore gas and oil guidelines. In 2013, arctic states concluded on an agreement on oil pollution preparedness and response. To help build resilient communities, the council shares information, best practices, and tools with decision-makers who manage emerging issues such as: adaptation to the impacts of climate change.

This is a unique environment. The council works to ensure it is preserved, and that natural resources are utilized in a sustainable way.

It's an exciting time in the north. The Beauty. Vibrancy. Transformation. And potential of the region...have captured global interest. Through cooperation at the Arctic Council, arctic states and the permanent participants are taking up the challenge of promoting sustainable development for the benefit of arctic inhabitants and communities.

For more information, please visit arctic-council.org

Special thanks to:

Arctic Kingdom Polar Expeditions
BBC Earth – Frozen Planet
Canadian Tourism Commission
Discovery World HD
Global Television News
Government of Canada
Harald Finkler
NASA – Goddard Space Flight Centre
Students on Ice
U.S. National Science Foundation

© Her Majesty the Queen in Right of Canada, represented by Foreign Affairs, Trade and Development, Canada, 2014

<https://vimeo.com/108354213>